ARG. 6

1984

AUSTAVINDEN

ORGAN FOR VIDREK GRENDELAG

NR. 1

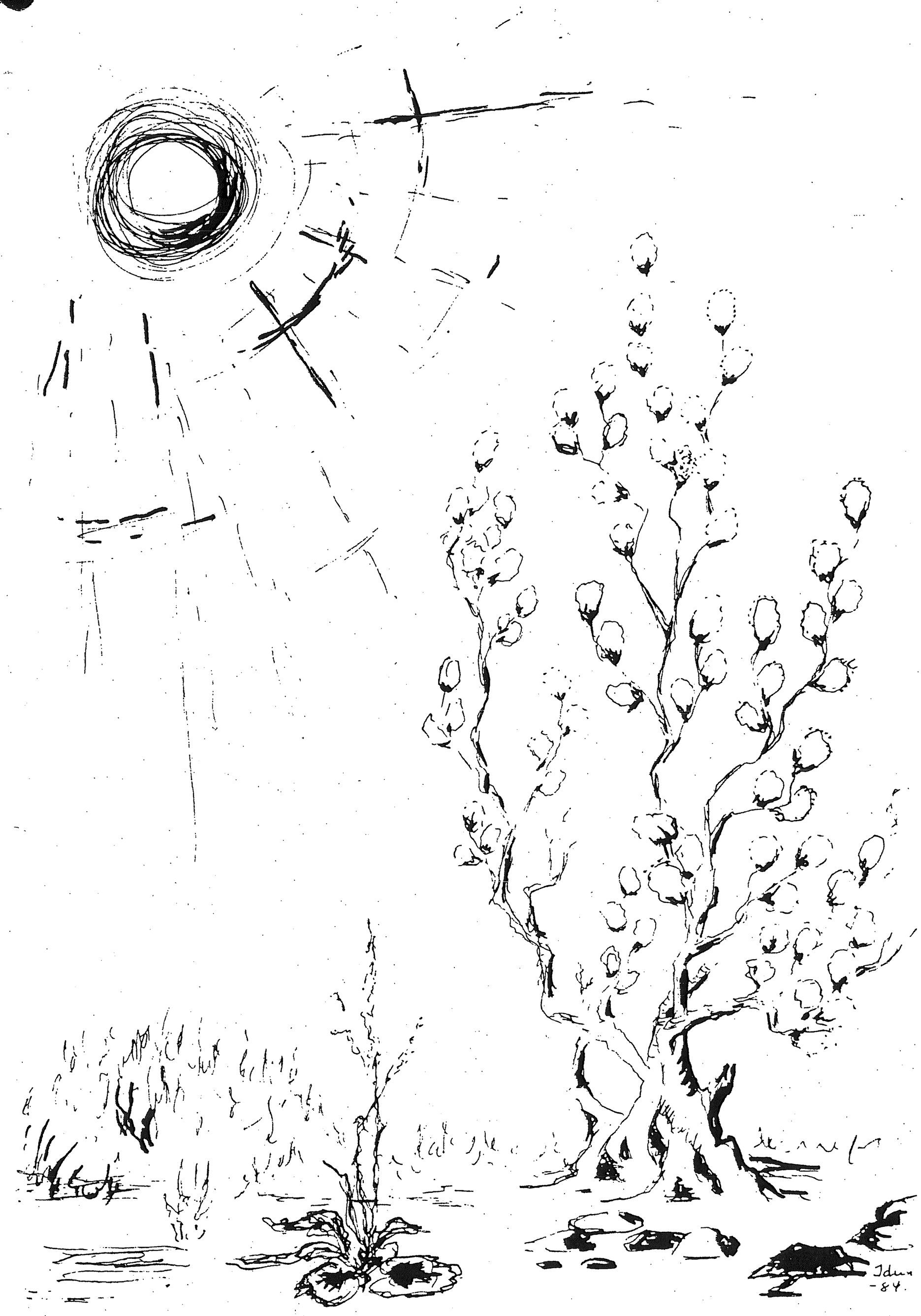

Forsiden

I den tiden Austavinden har vært i handelen er det nok ho Inger Nyborg som har laget de aller fleste for - sidene.
Men også Tore Kongsbakk, Tore Indregard, Toril Hansen og Kristin Bech har levert sine bidrag.
Denne gangen er det Idun Sörli Gya som har satt sitt preg på påskenummeret.

Red

O.B.S.

Trekning internlotteri vidrek Idretslag

Lodd nr 12:	Oddmund Nilsen,	Ankenes Lens.kont.	Blötkake
" " 131:	Karl A.Olsen,	vidrek	Blötkake
" " 363:	Aina Olsen,	"	Blötkake
" " 136:	Gerd Bjerkelund	"	Konfekteske

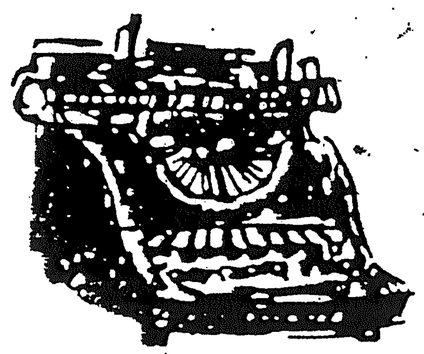

REDAKSJONENS syn på saken

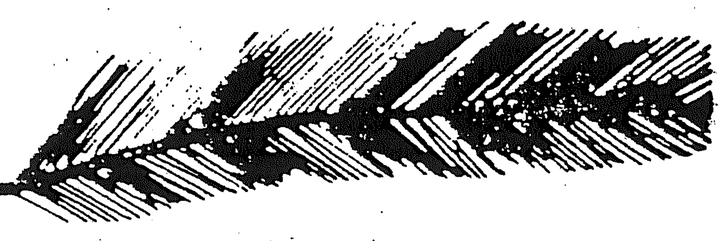

Det ble et til råd denne gangen også, selv om det lenge så svart ut. Trudde nesten at Austavinden hadde spakna for godt på grunn av stoff mangel. Redaktören ble bare mere og mere gram i hu ettersom tida gikk. Hadde appellen i jule - nummeret faldt bare på steingrunn. Nei, nei ikke stort mere å gjöre med det, alle har jo"sin aker, sin okse og sitt asen" så "kulturen" blir gjerne skjövet unna.

- Men så kom de, den ene snertne snella etter den andre og stakk skrivelser i handa på "rediken". Ja, ja slik er det har du först - tekke så-. Noen var mere beskjedne og bare la produktene i postkassen, mens atter andre sendte brev. Brev ja, men de var av mer privat karakter, og ikke for alle neser. Men kanskje vi kan ta med noen klipp lenger ut i bladet. Alt i alt blir det kanskje så mye at vi av ökonomiske grunner må la noe "tidlöst" stoff stå over til neste nummer, slikt som kan lagres frem til St. Hans uten å tape seg. Dette med ökonomi skal vi forklare litt nermere mens vi er inne på det.

Hvert ark i Austavinden koster kr 0.50, og vel så det, i fremstilling. De som holder bladet betaler kr. 6,25 pr. nummer. Resten er lett å regne, med tolv ark ballanserer det, alt over dette gir underskudd i henhold til antallark.

Nå er det jo noen som runder av abonnemanget med en hundring, og dem trykker vi spesielt til vårt bryst. Skulle gjerne ha trykt navnene også, - men venter heller til vi kan fylle en side eller to.

Da innbetalingsfristen for 1984 gikk ut var det et visst frafall blandt utvandrerne. Om dette skyldes pris - sjokket eller bare er en forglemmelse er ikke godt å si. Det siste kan en egentlig forstå, de fleste er etter hvert blitt over 60 - seksti år -. Og som det fremgår her så jobber" vi ikke på dette. - Likevel, vi skal være de förste til å innrömme at det ikke bare er kvantiteten som teller, det skal også være et vist forhold mellem pris og kvalitet. Men det er også kommet til en del nye abonnenter så diff - eransen blir ikke så stor.

"Rediken" hadde tenkt å lansere noen tanker i forbindelse med utvandrerne, men nå får det vente.

Vi minner om at lag, foreninger og grupper, som det etter hvert er blitt flere av, i störst mulig grad bör benytte dette bygdebladet til kunngjöringer og meldinger av ulike slag. Det var jo först og fremst slikt det var tenkt til fra starten av.

Så vil redaksjonen få lov til å önske alle Austavindens lesere og forretningsforbindelser en riktig god og solrik påske.

A.O.

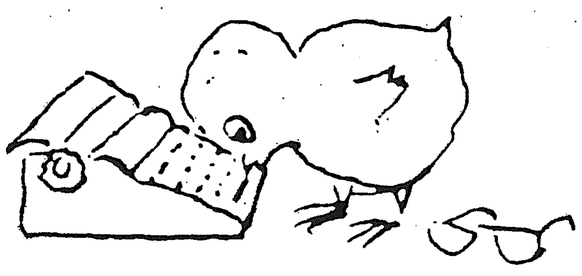

REFERAT FRA ÅRSMØTE 1983 I VIRAK GRUNNEIERLAG 20.02.1984.

Virak Grunneierlag hadde sitt første årsmøte den 20.02.84 på grendehuset.
Det var meget godt fremmøte av de medlemmene som har mulighet for å møte.
Årsmeldinga; viser bra aktivitet og interesse i laget siden det ble stiftet for 1 år siden.
Regnskapet; viser god innbetaling av medlemskontingenten, - som sammen med utbyttet av elgvallet gir et fint årsresultat. Iflg. vedtektene blir det ikke fordelt utbytte, før en felles grensegangsforretning kan gi grunnlag for andelsutbytte. Derfor settes overskuddet på fond.
Valget; resulterte i at styret fortsetter som før med Gaute Eidissen som formann (Martin Indregard varamann).

Styremedlemmer: Harry Johansen (Albert Olsen).
Kåre Bjerkelund (Gunnar Hanssen).
Jan Røssås (J.M. Overvåg).
Jørgen Kongsbakk (Svein Ravn).
Revisorer: Osvald Eilertsen og J.M. Overvåg.
Jaktutvalg: J.M. Overvåg, G. Eidissen, Hans Gundersen.
Fiskestell utv.:H. Johansen, S. Ravn, Helge Bjerkelund

Småviltjakt og fiske.

Etter grundige vurderinger ble det vedtatt å fortsette totalfredning ennå 1 år for all småviltjakt. Jaktutvalget pålegges å søke hjelp og veiledning hos faginstanser for å få kartlagt småviltbestanden før det åpnes for salg av jaktkort.
Også når det gjelder fiske vil en søke faglig veiledning om pleie og stell av vann og elver.
Det ble vedtatt et begrenset salg av fiskekort.
Elgjakta i året som gikk var den første organisering av storviltjakt. Det er enighet om at bestanden er sterkt voksende, og at den tildelte kvote felles ved at en setter jakta ut på anbud som i fjor.
Fellesorganisering: Grunneierlaget melder seg inn i "paraplyorganisasjonen" Utmarkslaget Nordre Nordland.

Sekretæren

REFERAT FRA GRENDELAGSSTYRET

Det nye styret har hatt tre styremøter allerede, og er begynt å fungere bra synes vi nå selv.

Har arbeidet en del med skeydsalen som begynner å ta form etterhvert, gardinene ligger bare å vente på å bli hengt opp.

Pipa er kommet gjennom taket. Ovn har vi også fått, men fant ut at den nok ville passe best nede i skeydsalen. Vi er derfor fremdeles ute etter en ovn til gym. salen, helst en av eldre årgang.

Har sendt søknad til kulturstyret om stønad til drift av laget. Og en søknad til fylket via kommunen om statlig stønad til nærmiljø.
Hvis vi får penger fra fylket skal de brukes til noen enkle lekeapparater på skoleplassen.
Vi krysser fingrene og håper på stort beløp.

Vi har også planer om å arrangere bygdekveld med besøk av Ankenes skolekorps.

Anita

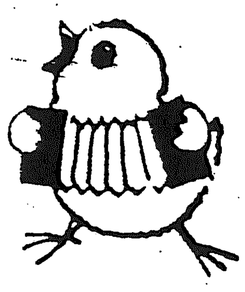

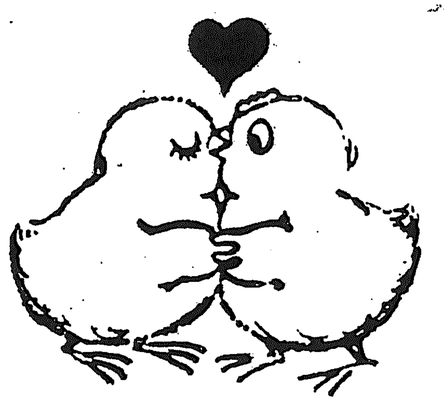

Aktivitetene i Ungdomsgruppa

Klokka fem kvar fredag er det "fredagskole" i huset vårt. For dei yngste er det frå kl.fem til sju, og for dei andre frå seks til åtte.

I det siste har me fått ein del utstyr, slik at det er mangt å drive med. Det som er mest populært er innendörs bandy,- ein må vera forsiktig med å åpne döra til gymnastikksalen når dette er på gang, for både köller og ball går i ein viss fart.

Ellers blir det drive med kanonball, kurvball o.l. Det er veldig artig å vera med, men ein sjölv er slapp i forhold til desse kjappe "ungdomane". Dei minste er raskast, dei flyg som rakettar over gulvet.

Me gjer det slik at me driv på med det me har lyst til og det går bra. Har ein lyst til å ta det med ro kan ein for eksempel spele ludo, me har ein ludoturnering på gang. Eller ein kan spele kinasjakk eller kort.

Me hadde solfest i februar. med diskotek og salg av brus, pölser, potetgull og sjokolade. er var det og ein dans å få. å var det ikkje like lett å få alle ut på dansegulvet, så jell Olav kom med ein leik. an stilte gutane og jentene i kvar si rekke med ryggen mot kvar - andre. Så bad han alle snu seg og ta den som stod rett over. Jentene hadde ein ballong rundt ankelen og gutane skulle passe på jentene sine (det vil si ballongene) og sammstundes pröve å öydelegge dei andre sine ballonger. Og slik dansa dei i veg. Og så hadde me konkuransar, og det som var veldig artig der var gavekorta og diplomane ein kunne vinne. Ann Kristin fekk eit gavekort fordi ho klarte å mime "bæ, bæ,lille lam". Gavekortet lydde på 1 gratis tur for to til Råntind. Helge skulle mime: "Kom mai du skjönne milde", pröv det den som vil. Men han helge viste råd,- fram med trekspelet... Ja, han måtte apsolutt fortene et gavekort. Slik ydde det: "I dag gratis potetplukking på Gjerdhaugen gård m/fri kost". Personlig lika eg de gavekortet.

Etter som kvelden gjekk var det mykkje som hendte og mange som fekk belönning, ivrig deltaking. Nokre fekk diplom for god innsats bak disken. Nokre fekk for god innsats framfor disken ... Diplomane og gavekorta hadde Kjell Olav laga.

Det skal bli fint for oss å få eit rom for oss sjölve i kjellaren. Det ser ut til å bli eit flott rom. Med den lyse fine fargen på veggene og dei stripete gardinene. Der må me vel få det triveleg.

Ein sundag hadde me kafe. Og det var svært så trivelig. Eit slikt tiltak bör me forts tte med. Ein liten slump til kassa,og ein trivelig prat på sundag formiddag.Det er viktig at me kan treffast og vera i lag. For som det heiter i visa:

"Vesst ungdomman og gamlingan tar tak i samla flokk,
förr å skape trivsel og aktivitet så går det nok .
Et godt miljö og sammhold det er våpen som må te
mot de krefter som vil trökke bygda ned".

Anne Berit

REDAKTØRENS ØNSKESIDE

- Så sier jeg på forhånd tusen takk, og med hilsen til alle i redaksjonen, som jeg må berömme for et artig og godt tiltak.

Beste hilsen

Liv Melangen Andreassen

- Så gleder jeg meg til fortsatte numre av avisen.

Idun

Hallo Austavinden

Hvis han Albert tror at levetiden for Austavinden bare er mellem postkassen og söppelboksen, tror han feil.

Skal fortelle om en episode ved juletider. Jeg fikk ikke Austavinden. Snakket med andre som hadde fått den, og at den innholdt mye godt lesestoff. Blandt annet bilde av min far, og meg selv som lita jente.

Jeg gikk som ei verpesjuk höne at og frem, og venta på Austavinden som ikke kom. Satte meg til slutt i kon - takt med styret på Virak og beklaget dette. Jeg spurte om de ikke hadde et utlest nummer av bladet å sende meg.

De forsikra at Austavinden var sendt. Likevel sendte de meg et nytt blad som ble lest fra perm til perm. Både om Knutemann med fleinskallen, og om Edvart (Hansa) Ravn som leste uten briller da han var 90 år.

En måned etter den tid, kom den förste Austavinden fram, som var sendt til meg. Antakelig hadde den ligget verfast mellem Virak og Bröstabotn.

Beste hilsen

Mellastuvekja Magna

Ja slik kan det gjöres og sies,- takk til ho Magna.

Red.

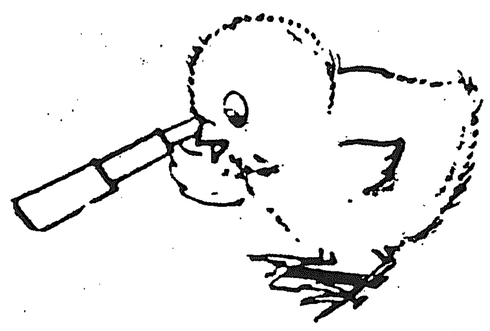

Til Martin Røgers artikkel om stedsnavnet.

Se Austavinden nr.3 - årg.5.
Han skriver at stedet heter Vidrek, et navn det fikk da det ble opprettet poststed her.
Som mange andre - var heller ikke han klar over at telefonstasjonen,- som ble opprettet ca. 1909,- hadde navnet Vidrek telefonstasjon. Vidrek poståpneri ble opprettet i 1928.

Televerket skriver: Vi ser stasjonsnavnet første gang tatt med i stasjonslista for 1910. Der står: Vidrek - (se også Virak) - og vice versa. På samme måten oppført i 1914 og i 1920.

Statens navnekonsulenter sier Vidrek stammer fra gammelnorsk. Den gamle norske bokstav ð synes i de fleste tilfeller å gå over til d i nyere norsk skrift og tale.

På Island brukes fortsatt ð i skrift og uttales som i engelsk.
Martin Røger er ikke enig i O.Ryghs tydning av stedsnavnet. Det får nå bli hans sak. - De som gikk fjæra for hundreder av år sia - fant nok mye rækved. De som går i dag finner ikke bare ved, men også all verdens søppel. Vårt problem!

Fra truverdig hold fortelles at vi også har en eksklusiv klubb på stedet som heter - "Vi ræk". Klubben eksisterer i beste velgående. Da kan en vel ikke si "Vi rak"!

Li.Ko.

. . . . . .

Hva skal barnet hete?

Høsten 1983 hadde Statens Forsøksråd en kampanje gående om "Bedre og sunnere mat". Bl.annet prosjektet "Fisk". I vårt distrikt er det rikelig tilgang på råstoff. Derfor satte vi opp en gryterett og utlyste en navnekonkurranse.

Tre forslag kom inn. Ved en "arbeidsulykke" var det bare ett som kom i Austavinden, men de to andre kom ikke opp i mot Tora Larsens "Grendegrødens gryte 1". Gratulerer! Premieer avsendt. Ca. 400 fiskeoppskrifter innb. i fiskeskinn ! ! De siste ukene har det luktet alldeles "smakfullt" i Håkvik, - der det eksperimenteres.

L

GODT BYGDEFOLK.

Til lykke med grendelag,-trur det er en kulturbærer i bygda.
Ho Lilly sendte meg et nr. av "Austavinden" til jul. Der merkte jeg meg et inserat av Martin Røger. Historieskrivere blir nå skyldt for å skrive så ymse. Jeg skvatt ved noen ord:"det ebber ut med drifta på Vidrek.Det blir bondeyrket som etter den tid kommer i forgrunnen."

Sant nok . Den siste jekta var gått ned,-men ble ikke fiskeriene drevet for fullt? Folketallet økte,og jordeiendommeneble delt
Fiskeriene var den drift som ga de nødvendige kontanter.
De fleste av de menn som levde i min ungdom,hadde årlig drevet fiske. Noen hadde fisket seg til rikfolk,saes det.
En må nok også legge til disse "rikfolks" økonomiske evne,-en verdifull evne som jeg synes å savne blant nåtidens "velstandsfolk
Jeg hørte de eldre fortelle fra ferdene på Lofoten. Det kostet oss engang ei lampe i kjøkkenet heime når en mann skulle demonstrere at ei klo måtte byttes. Raskt,Raskt.
Fembøringen er blitt kalt vikingeskipets barnebarn.Og når en hørte fortellinger fra havet,kunne en komme i tanker om vikingferder.
Jeg husker at vi lo så smått til en mann som når han av og til skulle fortelle om hva tid noe hendte sa:"Dæ va just dæ året han avdøde far tok ujnna te Skroven" Å snu fembøringen mot Skroven var nok gjerne ei klok handling,som var godt å minnest for en som hadde opplevd denne redning.
Jeg synes å se fembøringene når de stevnet ut fjorden for laglig bør. Kvinnene som så etter dem,tenkte kanskje:" skal tru om noen blir igjen derute?" De enker som ble i gjen og måtte ta opp livskampen,skulle vel hatt et ord. Jo de hadde jo tørt land under føttene,for det meste da,Men:"Ingen heldt bok over de tak som du tok,-byrdene som du laut bera."

I dag sendes det ut bøker og blad som forteller om hverdagens heltekvinner. For Ellen Hætvigsdatter,enke etter Aas,ble det nok ikke store vanskeligheter. Røger kaller Ellen både Leth og Ravn. Aldri hørte jeg denne min oldemor nevnes med noeh av disse navn. Stundom får en inntrykk av at en skrivende får lyst til å bruke navn som han sjøl synes passer.

Nylig leste jeg i etrom Trondenes kirke at Hans Egedes far,sorenskriver Pofel Egede fikk tilnavnet Hansen. Dette skulle han altså kalles fordi hans far het Hans,Hans Rafn i likhet med soren skriverens bestefar med flere.

Slekten kom fra Egede sogn på Sjælland i Danmark,og Pofel tok navnet Egede da han kom til Harstad.

Sorenskriverens nære slekt i Trondenes,byttet ikke navn.Christine Rafn,datter av Hans Rafn i Ervik,giftet seg med Hartvig Pedersen, og de to kjøpte Rambø gård i Ramsund.Her ble Ellen født,og i dåpen fikk hun navnet Leth,ett av slektsnavnene. Ellens bror Nils, ble døpt Ravn,og førte dette slektsnavn til Liland.

Som Røger Nevner ble Ellen gift med Ole Amundsen og ble bosatt i Råna. Men Ole Amundsens etterkommere brukte ikke navnet Ravn. Bare en av sønnene ble døpt Ravn. I kirkeboken for Ofoten,som finnes i statsarkivet i Trondheim,finner du at dette er så. Hans brukte alltid dette familienavn.Jeg hørte aldri at han ble kalt Olsen eller skrevet slik.Hans fulgte Ellen til Vidrek da hun giftet seg med Aas og overtok senere gården etter Aas. Han bygde nye hus med tømmer fra egen skog,og det meste av stuehuset står enda,høres det.

De som voks opp på denne gården,fortalte at de fødde 10-12 kyr og to hester. Når garden senere skulle deles,fikk en datter Gjerdhaugen,og en annen datter Røssåsen.Med Nydyrkning ble dette til vanlige bruk.

Yngste sønn fikk hovedgarden,og eldste sønn vollen som ble opparbeid til et bra småbruk, Bekkevoll.

I likhet med sin far hadde nok ikke Hans Ravn,jun. sjøl interesse av nydyrking.Det ble sagt om Hans Ravn,sen. at han ikke interesserte seg for gardsbruket. Han skaffet seg to fembøringer og drev fiske på Lofot og Finnmark.

En velholden gardbruker inne fra fjorden skulle ha hilst han med: "Goddag,goddag yttersikonge,storfeskar,eiller kar æg vel no segje." Dette ble nå fortalt som en artighet,men det var ikke som gardbruker "kongen"ble helst.

Når fisken på hjellen ble tørr,var det å laste fembøringen og seile til Bergen.

Hvilken drift og hvor mange reiser dette var,forteller kanskje det at disse ferdene ble utdanninga som hans sønn fikk før han ble ansatt som los i statens tjeneste. Han loste skutene fra Narvik til Koppervik. Derfra skulle de til havs.

Jeg har et minne fra min barndom.Engang vi satt sammen noen unge og leste et stykke i et julenummer,og kom over et sted i FInnmark som vi ikke visste hvor var. Vi spurte den tidligerelos som satt opptatt med lesing. Han så opp og svarte med en gang. Jeg husker ikke navn,men jeg husker svaret:"det ligger på styrbords side når du reiser nordover gjennom -- -- --sundet".Vi unge satt og "gapte" og følte nok mangelen ved vår boklige lærdom i geografi. Nei,sier du,skal vi nå reise og reke for å kjenne land og folk? Men dette var i allfall kunnskap tilegnet på reise med fembøringen. Enda så sent som i min tidlige ungdom,dro folk på fiske,men byen var jo blitt det mest søkte arbeidssted.Jeg trur Karl Olsen var den siste som reiste med egen båt på Lofoten.

Jeg vil nå si noe om bygdenavnet deres. De som var gamle i min ungdom sa Viræk. Den æ-lyden hørte til deres språk. Så var det

~~Så var det~~ kanskje noen velmenende bokmålstalende som ville pynte på språket til bøndene og satte a istedet for æ. Det hørtes saktens penere ut.-

Da det kom rikstelefon,kom navnet fra telegrafbestyreren i Narvik. Ingen reaksjon på det. Virak ble det hetende.

Da det så ble postkontor i bygda,først brevhus,ble det"oppstyr." Vidrek, hva skulle det bety? Var jeg alene om å bli glad da jeg så det gamle navnet komme igjen?

I skriv over gamle steds- og bygdenavn hadde jeg lest at bygda hadde hett Vidrek.Slik det het i århundrer helt til det på oldnorsk ble skrevet med stungen d. Brev-eller Postmann fikk gjennomgå,Men hva annet hadde han med navnet å gjøre enn å ta i mot det slik han fikk det fra postverket.

Til dere som demonstrerer mot navnet Vidrek,vil jeg si: Bruk det gamle navnet.Det er kanskje tusen år og mer enndet. D-en er kommet ut av talespråket i dette høve,og æ blir svakere og kortere uttalt.

Dengang jeg leste om gransking av navnet, var man kommet til at Vidrek var ei bygd som rekk vidt.

Og dette har du for øye når du ser bygda di.

Det var altså et skriv i "Austavinden"som fikk meg til å skrive om navn og tidligere yrke i bygda.

Jeg helser dere med å tinge en årgang av "Austavind".

Kristine Ravn Tellevik.

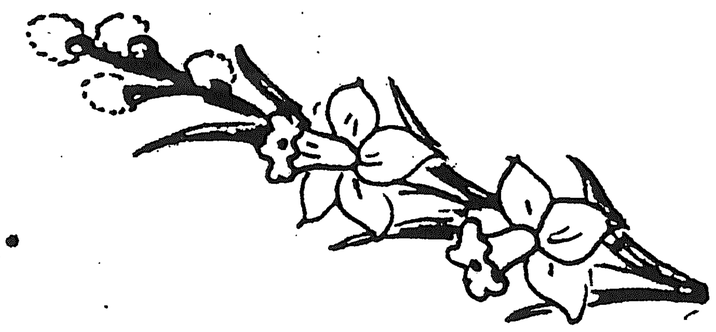

DEN GAMLE SYDAMA VÅR.

Hvem av de voksne som er fra Vidrek husker ikke ho Josefine Bygd? Ho som sydde til alle i bygda, store og små. Fine, som vi sa var bare å spørge når noen i familien trengte noe nytt i klesveien. Når ho hadde gjort seg ferdig med syinga i en gård, gikk ho til neste. Og vi som var unger på den tida, gledde oss svært til ho Fine kom, for da blei det ei ny skibukse eller en ny kjole, ei kåpe eller en jakke.

Når ho Fine var tinga og kom til gårds med veska si full av moteblad, mønster, sakser, nåler, fingerbøl og anna sysaker, da var spenninga stor på den ho skulle sy til.

Jeg husker ho satt i stua vår ved den hånddrevne symaskinen, veiva og nynna, og tøyet glei fort under nåla. Ungene måtte holde seg unna stua da, for ho Fine likte fullstendig ro og inga prating av oss, og ho var redd var vi i stua, kunne det bli "handklåing". Men plutselig så ropte ho: "Kom å prøv!" Og da var spenninga stor! Da fikk du et lite innblikk i hvordan plagget ville bli. Mens ho nynna med knappenåler mellom leppene, la ho tøystykket på bringa di, målte det til og runda tøyet rundt armer og hals med saksa. "Ikkje rør knappenålene på bordet!" sa ho strengt dersom handa di streifa bordet. Du måtte være heilt rolig og snu og dreie deg, løfte på en arm nå og da, etter som ho ba deg.

Fine var dyktig å sy, og du kunne være sikker på at det passet når ho hadde lagt siste handa på verket. Og lønna ho skulle ha - den trur jeg ikke vi skal nevne i dag! Den var svært lita i de dager også!

Men en gang husker jeg mamma og Fine råtta seg sammen mot min vilje. Jeg var så heldig å skulle få ei ny skibukse, rød "strekk-bukse", som det hette. De skulle være veldig stram med strekk under foten. Jo, strammere de var strekt fra beltet og ned under foten, jo finere syntes vi små de var. Men, nei, - da jeg sto

der og nøye kontrollerte "strekken", sa både mamma og Fine at barn som vaks skulle ikke ha så stramme klær! Det var nærmest farlig, forsto jeg. Det nyttet ikke hva jeg argumenterte og sa. Buksa blei sydd "slakk". Så den var jeg ikke helt fornøyd med.

Når det skulle være konfirmasjon, sydde Fine alltid to kjoler og kåpe til hver konfirmantjente.

Mamma skreiv en liten sang til Fine da ho var 70 år. Den var slik:

TIL JOSEFINES 70 ÅRS DAG

Tone: Blant alle lande.....
Av alle grender i aust og vest
ligg Vidrek-grenda vårt hjarte nest.
Her har vi heime,
og minne gøymde,
om far og mor.

På desse tufter vart Fine fødd,
og hennes ætt mange ledd har trødd.
Ho var den første,
av fire, den største
- kom på påskedag.

Det vart vel gleda og stas i hus,
og alle stilla seg fram som mus.
Og gjenta treivest,
og snart ho keivest,
med søsken tre!

I dag er sytti år undagjort,
opp alderstigen, det ber så fort!
Ja, tida rullar,
fram ofte nullar,
på årmålsdag.

Av mange goder vi har i lag,
er Fine Bygd, slik ho driv sitt fag.
Ho tida nytta,
og henne bytta,
på nokon kvar.

Ho sydde til store, ho sydde til små,
ja, unge, gamle, ho tenkte på.
Og timelønna,
ho førte kje gjønna,
det kom oss vel.

E.Å.

Marit.

Den 4.april d.å. ville Fine ha fylt 100 år. A.O.

FJELLTURER PÅ VIDREK.

Nå når det lir mot påske og nye turer i Vidrekfjellet, minnes jeg mange påsketurer dit opp gjennom årene.

Det er påsker med strålende sol og silkeføre over hvite vidder til påsker da man "braut" seg opp i dårligere vær og møtte både fokk og kov opp i fjellet.

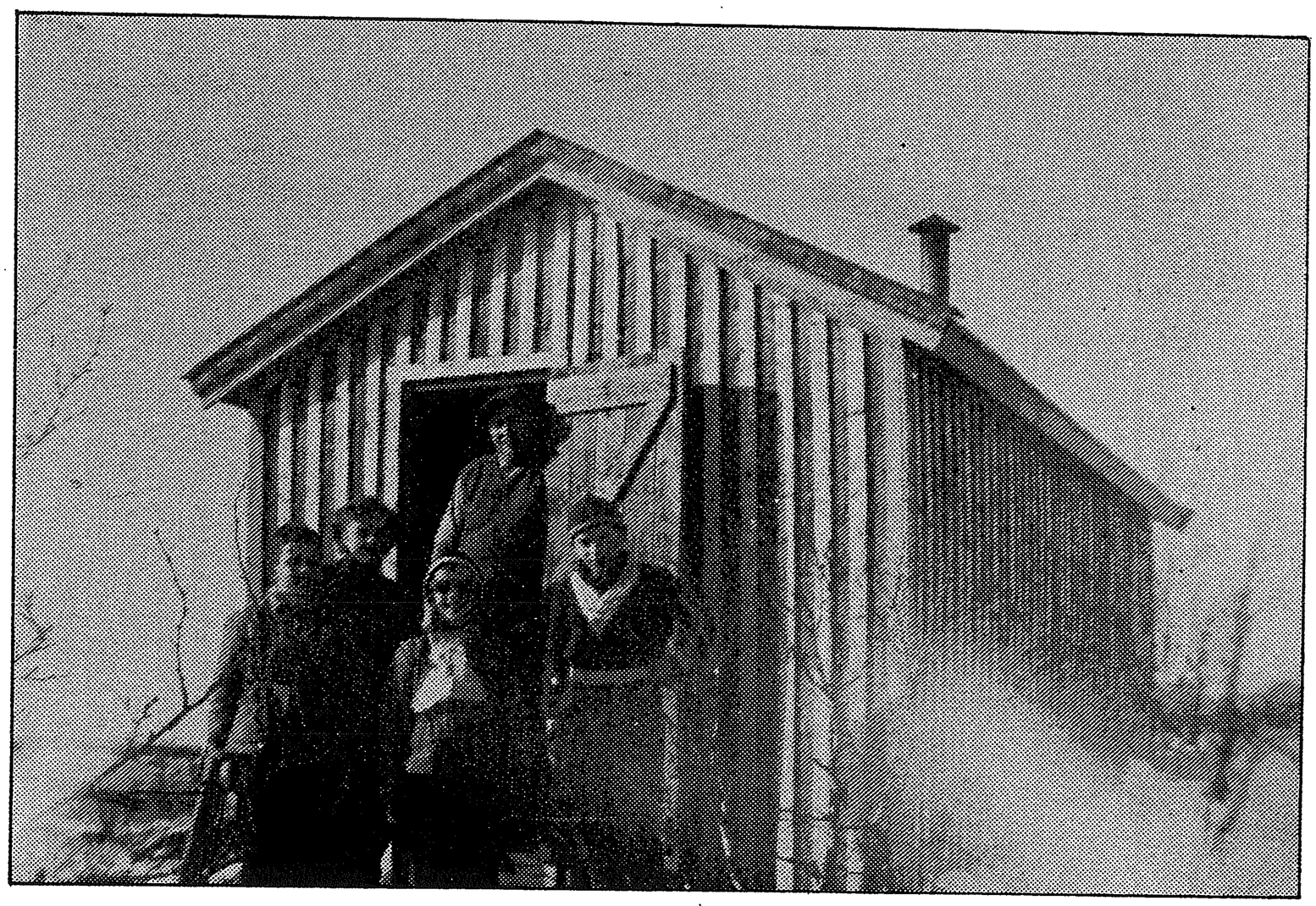

Da vi var små, gikk det mest med pappa foran som løypebrøyter oppover til hytta vår. Senere sammen med venninner, oftest Elin. Og siden med eget avkom. Men hvor "gamle" vi ble,var pappa som regel løypebrøyteren. Men han overnattet aldri.

Som oftest i påsken hadde vi mat med og lå over i hytta ved Helligdagsvatnet i flere døgn. Det blei fine skiturer innover fjellet om dagene, og kos med lampelys og fyr i ovnen på hytta om kveldene mens fjellvinden ulte om novvene, eller roligere vær med måneskinn over Hammaren mens vinden smøg seg stilt rundt hytteveggene. Tittet du ut gjennom ruta så du som regel lys borti Jenny og Harry si hytta. Det var liksom en liten betryggelse. Det var jo flere folk her oppe. Senere kom "Bjerklundhytta", og da var det koselig med besøk av Kåre og "gluntan".

Men spesielt i påsken var det mange Vidrekfolk som vandret

i fjellet og stakk innom hytta vår på tur forbi opp eller nedover. Det blei kaffekos og en liten prat før det bar videre.

De mest spreke sto bare og klappet med skiene i snøen, klar til å legge av gårde til Jo-Larsaskaret og kanskje innover mot Skjomfjella. Etter lange turer kom de påskebrune og friske forbi hytta på tur ned til "sivilisasjonen" og middagen.

Jeg husker spesielt en tur til Helligdagsvatnet som barn vi hadde det veldig moro. Pappa tok "Indregårdungene", Harald og meg med til Helligdagsvatnet for å gå på skøyter på vatnet. Det skulle jo bli bane stor nok!

Vi pakket skøyter og mat i sekkene, spente skiene på og la i vei opp den bratte og tunge Svinåsen. Pappa fremst. Oppå Svinåsen var det kviling, for nå var det verste gjort. Så bar det innover - bakke opp og bakke ned, og til slutt var det bare siste bakken igjen før vi kunne se vatnet! Oppe der - lå det der, Helligdagsvatnet, speilblankt som den fineste skøytebane du kunne tenke deg!

Først var det inni hytta - der pappa fyrte opp, kokte kaffe, satte på bordet, og alle fikk mat. Vi koste oss, spiste, pratet og flirte. Og så bar det ut og ned til vatnet. Skøytene kom på, og bortover vatnet bar det på kryss og tvers. Isen var fin og glatt, og vi kunne boltre oss. Vi hadde jo hele vatnet foran oss. Vi "var" "Hjallis", Ivar Martinsen, Gonsjarenko og Sjilkov og - alle hollenderne der vi glei bortover isen. Vi følte oss fri som fuglen der oppe på fjellet. Pappa var i strålende humør, og stemninga på alle steig etter hvert som vi slappa av i den friske

fjelluften og den store friheta, og der ropte pappa: "No kan' dokker berre hålle og skrike så mykje dokker vil, før her oppe æ' det ingen som høre' dokker!" - Opptrekte som vi var fra før, var vi ikke seine om å følge oppfordringa. Og jeg tror vi brølte og hojet så det ga gjenlyd i Hammaren!

Vi gikk på skøyter til vi ble trøytte, og da bar det inn i hytta til mat og kakao. Lenge satt vi der og koste oss, så var det å pakke i sekkene, gjøre reint og forlate.

På nedturen ga pappa seg etter og laga småløyper på kryss og tvers for å bremse på farta for de som var minst og ikke så fullbefarne uti skikunsten.

Ja, dette var noen minner fra tidligere turer i Vidrekfjellet. Så får vi bare håpe at fjellet viser seg fra si beste side denne påsken også, og at mange tar veien dit opp! -

God påske! -

Marit.

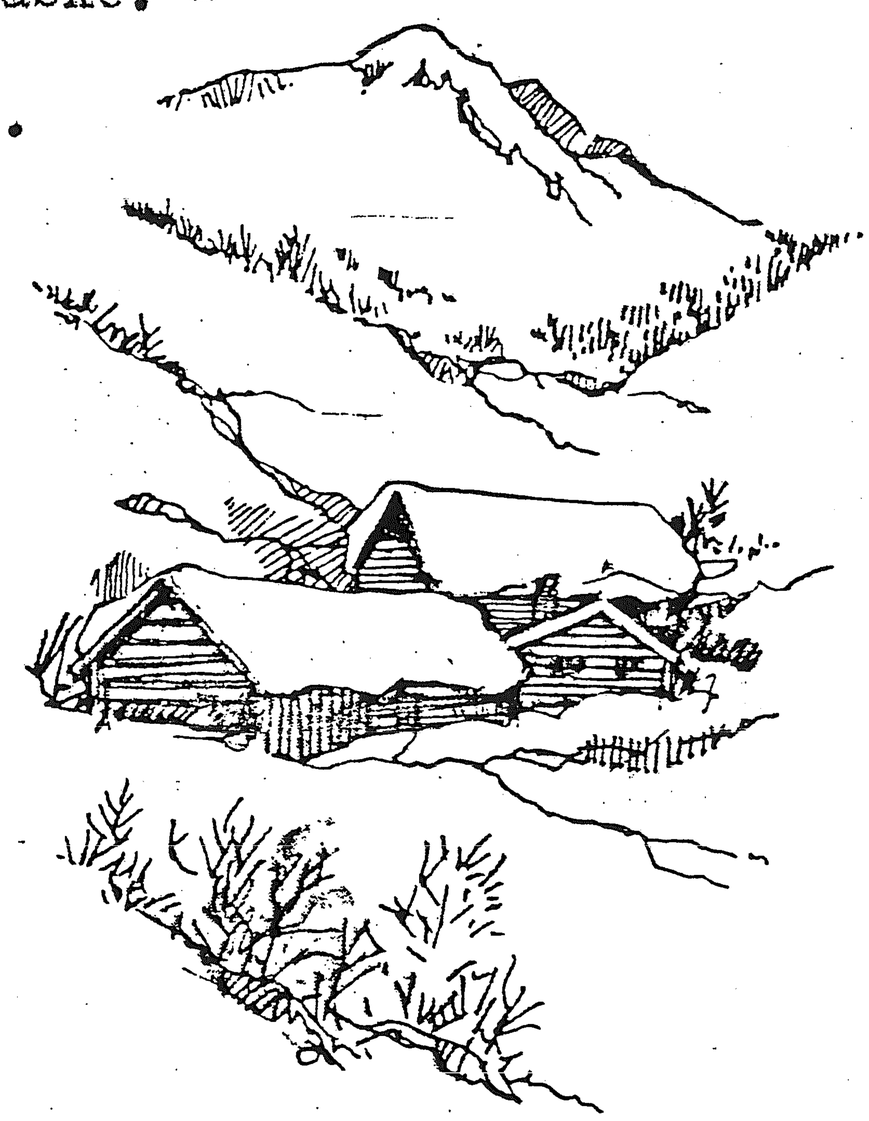

Stoff til gode

Som för nevnt så sparer vi noen innlegg til neste gang. De som har tilgode er. Marit Åsheim, Knut Melangen, Lilly Kongsbakk og Albert Olsen.

Red.

Vi kjörer til gammel, vi kjörer til ung
om bilen ikke altid er like tung.

A. ANTONSEN
ASS. HANDELSFORRETNING

Telefon 56154

Skal du i påsken dra på tur,
blandt mye annet, du trenger et ur.

K. Karoliussen
Urmakerforretning

Telefon 43930

Alt det du trenger til åker og hager
det finnes hos oss,
vi har det på lager.

ARNØY&CO
Fagernesveien 8 - Tlf. 082/ 42 281 - Narvik

Virak, Håkvik, Ankenes eller på Öra,
ringer du til oss vi bringer til döra.

TRIO
VARESENTER

Avd. Öra
Tlf. 41 902

Avd. Ankenes
Tlf. 56 311

Avd. Håkvik
Tlf. 59 150

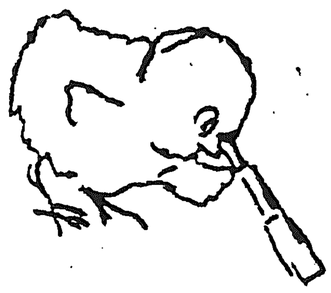

NKS ~ VIRAK

Etter at Virakbygda först på 70 tallet var ei stille og nesten bortglemnt bygd, begynte det plutselig å lysne.

De unge som hadde sökt seg arbeid og bosted andre steder tok nå til å trekke tilbake, og det ble nybygging med liv og rörelse. Med unge folk fölger det gjerne "småtroll", så idag er det unger og lek over hele bygda.

Det ble Grendelag med grupper for barn og ungdom, speidere dukket opp, og nå er det også startet idretslag. Alt dette er fine tiltak, så de som står bak skal ha all ære for.

Midt oppe i alt dette nye skal vi likevel ikke glemme den eldste av alle gruppene: sanitetsforeninga, som fylte 52 år 6. januar i år.

Den ble startet i de berömte harde 30 årene, har gjennomlevd en verdenskrig, med etterfölgende opp - gangstider, og er fremdeles i dag ei höyst levende og aktiv forening.

De fleste som var med i starten er forlengst borte, men noen få er fremdeles med. Tross höy alder er de innte-reserte og aktive medlemmer.

For de unge og tilflytta "Virakjentene" kan det kankje være av innteresse å höre litt fra denne foreninga også, og hva den driver med. Bare ei lita orientering gjennom Austavinden.

Foreningen består av 10 - 12 aktive- og omtrent likemange stöttemedlemmer. Vi har möte förste tirsdag i måneden, det vil si 9 arbeidsmöter og 3 måneders opphold om sommeren.

På mötene behandles aktuelle saker innen organisasjonen. Tilsendte brev og rundskriv blir opplest og dröftet, utlodning og tilslutt en pratestund. I det store og hele går vi gjerne "stilt i döra", men to tre ganger i året markerer vi oss og driver litt butikk. Dette har vel alle i bygda erfart. Vi selger landslodd om hösten, kretslodd og maiblomst om våren. Da er det morro å bli mött med et smil og en romslig pengepung.

Fastelavensrisene er et kapitel for seg selv. I år bestemte vi oss for å satse litt stort, og samtlige gikk igang og lage fjærdusker allerede i januar. Sist i februar starta vi opp med selve risan, og det ble etter hvert en livlig gjeng som strevde så "fjöra fauk. Det var bare smil og glade fjes å se i klasserommet, og jammen fikk vi hjelp av jenter utenom foreningen også. Hjertelig takk for hjelpa.

Etter ei knapp uke var klasserommet et eneste stort hav av pynta ris i alle farver. Men det verste stod igjen, å få det hele omgjort i penger. Til å begynne med så det nesten trösteslöst ut i ei så lita bygd. Men også nå viste det seg at alle ville legge godvilje til. Ever og en forsvant med sine fjerprydede esker og vesker klar til innsats.

Likevel måtte noen ta veien til nabokomunen Ballangen hvor det ikke er N A S forening, for å tilby sine varer.

Men for å få med oss alt trengtes to biler og ditto selgere. På grunn av sykdom og fravær manglet en. Da var det at bygdas positive ja-jente stilte opp, i år som ifjor. Det var Toril, som skjelden og aldri bruker ordet nei når det gjelder å ta et tak. Hun mötte opp med bil og en salgsteknikk som var den beste dörselger verdig. Det var ikke mange som unngikk henne der hun stod i snö - fokket midt i Ballangen sentrum. Frossen, men smilende gjorde hun en kjempeinnsats, - uten å være medlem av foreningen. En varm takk til Toril Hansen fra oss alle. Resultatet av fastelavensrisene blei kr.4500,-,og takk til alle glade kjöpere.

Nå lurer kanskje mange på hva alle disse pengene blir brukt til. Da vil vi gjerne fortelle at kr. 2000,- straks ble sendt Hovedkontoret til revmatismesaken som er en av N K S merkesaker. Og for å vise hva vi ellers stötter opp vil vi gi en oversikt over fjorårets arbeide:

Gave til hjemmet for döve	kr.	200,-	Revmatismesaka	kr.	2000,-
" " landsutlodningen	"	300,-	Kreftsaka	"	1000,-
" " 3 ulike fond	"	300,-	Fadderbarn	"	225,-
Bladet Folkehelsen	"	200,-	Grendelaget	"	500,-
Julehilsen til eldre	"	550,-	Speidergruppa	"	1000,-

Det er også utrolig mye foreninga har skaffet til veie i årenes löp. Stort sett alt av innventar i Grendehuset eies av N K S, og er til nytte for hele bygda.

Vi har de to siste åra fått to unge innflyttere som medlemmer,og er svært glad for det. - Men her er god plass til flere. Etter hvert blir mange av oss for eldre å regne, da er det betryggende å vite at det er unge krefter som overtar. Norske Kvinners Sanitetsforenings lover er slik at om ei forening blir nedlagt så tilfaller alle deres eiendeler Hovedorganisasjonen. Det ville jo derfor være trist om alt som möysommelig er samla skulle bli sendt ut av bygda.

Maiblomsten har 75 års jubileum i år, 24.april starter salget. Vi ber alle i bygda ta vel imot både store og små selgere.

Med dette önsker Virak Sanitetsforening Austavindens lesere en riktig God Påske.

Olga Olsen

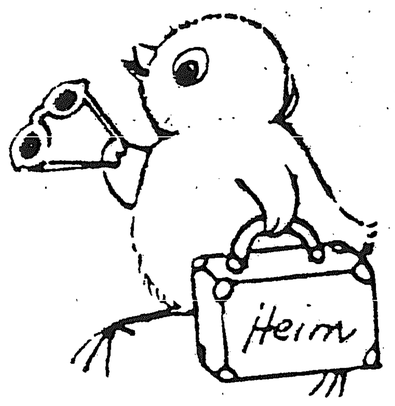

Rettelse

I oversikten fra valget i grendelaget hadde Gunnvor Nygård sneket seg inn i styret igjen. Dette var feil. Hun er falt for aldersgrensen, - og blir hermed geleidet ut.

A.O.

TRIM - NYTT!

Nå er vi sannelig kommet til påsketider i år også.

Noen tenker på fastetiden med å minke litt på frotseriet på alle godsakene vi omgir oss med i det daglige livet. Andre har tenkt på å fjerne litt flesk og komme i litt mindre bikinistørrelse med å sprenge av seg noen gram - så derfor har hele bygdas kvinnfolkhær starta opp i hop med trim - og det er i fullt alvor hver mandag vi hiv oss om i hardtrening for å oppnå et ønskelig resultat.
De som er ung og sprek hardet kanskje ikke så hardt i trøya, men der både bogflesk og dåv-valka har fått ordna seg tel i mange år, - der kan det sannelig røyne på. Men vi håper jo vi som ikke har fått den riktige sveisen på figuren at det skal komme seg med tida, - ingen restaureringsarbeid er jo så snargjort. Ho Sigfrid er igangsettar og for-sørger at vi ikkje domna av nåkka tid. Hittel har det ikkje røktes at nåkken har fått sånn sperra at de ikkje har fått med seg det de ville, og sannelig møte vi opp med følbar iver gång etter gång. Krav for opptakelse har det ikkje vorre snakk om, men minimumskrav er vel husmor, på heil- eller deltid, selvfølgelig er tilleggsutvekla folk også velkommen. Allerede har vi merka at vi trenge mindre sveirom for å bevege legeme i takt med musikken, - så går det som planene foreløbig er, lar det seg gjøre å ta mange fleire med på opptagelse i lag med i "mandagenes fleskerørelse".

HA EI GOD PÅSKHELG!

=:=:=:

opp på garderobehylla hos oss primo februar, og jeg har spurt og grovve de jeg har møtt på når jeg har huska det, men eieren er ennå ikke oppdaga. De er jnok ikke siste års julepresang, men fremdeles kan de nyttes til å varme frosne never ei god stund, og for dem ønsker jeg at de rekker fram så snart som mulig.

§§§

??
??
??
??
??
??
??
??
??
??
??

"Vi unge" sidene skal skifte navn og vi håper at noen har forslag til hva sidene skal hete!!
Forslagene må være oss i hende innen 15.mai

Jørn Andre Eilertsen eller
Kjetil Indregard
Vidrek
8520 Ankenesstrand.

0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0

SPEIDER NYTT.

Litt nytt fra oss må det også være i Austavinden. Vi har fortsatt speidermøter en gang i uka. Nu er vi mest opptatt av å få gjort istand et rom i kjelleren på Grendehuset, som vi skal ha til møterom. Men selv om vi har sunget "Pengegaloppen" i hele vinter, så er kassa like tom. - Ja, heilt tom er den jo ikke, - vi hadde jo kafé på Grendehuset en søndag. Åpningstiden var fra kl. II.30 til I3.30.
Alle jentene stilla seg med nesene i ruta for å speide etter den første kaffetørste gjest. Ingen kom før kl. I2, men da var de fleste nesene temmelig flatklemte. Den første som kom på ski, trodde vi var Tom Sandberg. Men da han runda hjørnet, så vi det var Harry. Da han hadde fått sin kaffe, kom det stadig flere, så jentene bak disken fi k det travelt etter hvert.
Ellers har vi hatt skitur med bål og brente pølser.
GOD PÅSKE ØNSKER VI ALLE LESERE AV AUSTAVINDEN!

Anita, Kathrine, Aina, Torgunn, Laila, Inger Elin,
Torill og Liv.

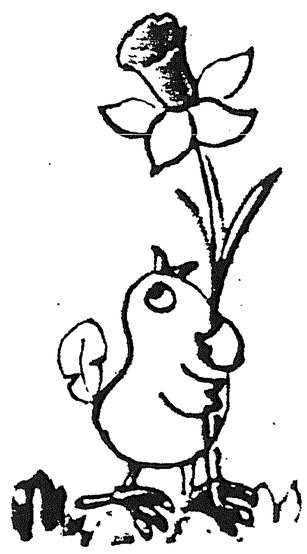

0=I=I=0=0=I=I=0=0=I=I=0=0=I=I=0=0=I=I= 0=0=I=I=0=0=I=I=0

Nå står påsken snart for döra,
da bör ikke håret slenge rundt öra.

HÅKVIK HÅRSENTER

Innehaver

Ranveig Megård

Telefon
59265

Virakfolk kjöper Mazda
og der med basta,
hos

FAGERTHUN BIL a/s
Tlf. 082/ 56 611 - Postb. 111 - 8501 Narvik

Det er det fine med renter
du bringer altid mindre en du henter.

Ankenes Sparebank

Telefon 44055 Bjerkvik 52101

Vi har det meste i staver og ski
og det som trengs for å skape gli.

J. Revold a/s

8501 NARVIK - TLF. (082) 41080

VU-84

For et år siden ble Vidrek IL. startet. Det fulgte ikke noen aktiviteter med laget det første året, så det eksisterte bare på papiret. Til i år ble det valgt nytt styre, og nu kan vi virkelig kalle det et idrettslag. Ungene har hatt ski- og innetrening flere ganger i uka. De har også fått delta i skirenn, og meninga er å kunne arrangere skirenn her med tida.
I anledning vinterfestuka har idrettslaget fått i stand barnas V.U-dag på grendehuset. Ungene ankom et pynta hus, og i mange rare kostymer. Det var damer og menn i mange variasjoner, müser, klovner, spøkelse, indianere og cowboys, så det var ikke lett å se hvem som var hvem. Jeg var bare en sipptur innom for å avlevere en klovn, men rakk å se ungene i full gang med stolleken. Det ble solgt pølser og brus, kaker og kaffe. Det siste var vel mest beregnet på de som fulgte de minste rallarne på fest. Helge, Kjell Olaf og Hans spilte og sang. Det er ikke alle barnefester som kan skryte av eget band. Mot slutten av festen kom jeg tilbake, og da danset de for fullt. Det var bare fornøyde fjes å se, og alle hadde fått flotte V.U-diplomer for å ha vært med. Dansekonkuranse hadde de hatt, flere leker, og funnet navn til maskotten sin, en bamse med Vinrakdrakt. Han heter VILhelm, eller VILliam, jeg er ikke helt sikker. Ungene hadde en fin kveld, så takk for innsatsen til de som sto bak.

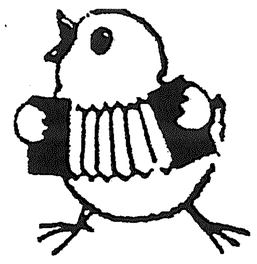

V U - 84

Vinterfestuka i Narvik er jo etterhvert blitt en tradisjon. Iår har vi feira V.U i to kvelder her i bygda også. Det er første året det har skjedd her, og det må ikke bli siste. Idrettslaget sto som arrangør i dag også, og hadde lagt ned mye forarbeid for å få huset pynta, kokt litervis med deilig lapskaus, bakt kaker og kokt kaffe. Det kom både rallardamer, sluisk og snobb, og noen kom i finpussen fordi de gikk som „sluisk" ellers i uka. Lokalt orkester hadde vi og. Hans og Kjell Olaf sto for sangen, og spilte gitar og bass sammen med Martin. Helge og Karl Gunnar spilte trekkspill. De hadde bare hatt 14 dager og øve på, fordi andre som skulle spille trakkseg. Det tror jeg bare var en fordel, for bedre musikk kunne vi ikke fått. En ekte sluisk med navnet Anne Marit imponerte med å slenge seg med, og spille på sin har og annen lek. Allsang ble det også tid til, og da var rombaksvisa ganske selvfølgelig. Vi fikk besøk av Elvis også. I hvit drakt, med gitar og hår. Slik nesten á la Elvis. „Hans Elvis" sang flere kjente låter, og han lignet godt. Det ble trampeklapp i salen etterpå. Vi hadde besøk fra Skjomnes, Håkvik og byen, og jeg hørte de ba om tips når neste fest skulle holdes. De hadde trivdes godt, og ville gjerne være med flere ganger. Det ble danset, pratet og sunget langt ut i de små timer.

Idrettslaget fortjener all honør for denne kvelden, og jeg håper det blir gjentakelse til neste V.U. Takk for en fin kveld.

Hilsen „rallarvinne"

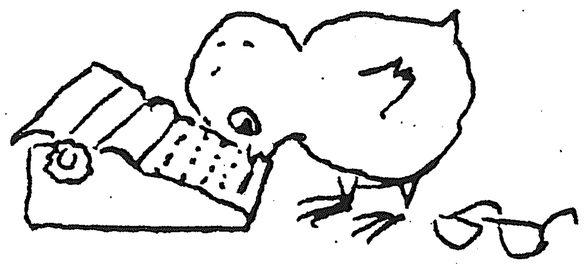

Meget gammelt i moderne tid

Risikoen er stor for at disse tankene mine er upop - ulære blandt unge lesere, som kanskje synes at det blir mye "mimring" i Austavinden. De får da heller sjöl yte bidrag som er mere foryngende.

Våre gamle lokale stedsnavn er ikke bare historie og "mimring". Det er i höyeste grad behov også for unge å holde dem i akt og ære, samt bruke dem no og i fremtida.

- No er det ikke bygdenavnet jeg vil omtale. Den diskusjonen har vel altid skapt mer splid og uro, enn sammhold og godt naboskap. - Vi skriver og sier det på hver vår måte og får respektere hverandre for det. - Uenig om navnet, men vi kan da være enig i det gamle ordet. Kjært barn har mange navn."

Jeg tror yngre og nye grendefolk lite vet og lite bruker de gamle stedsnavn i inn- og utmark. De kan lite fortelle om hvor de har vert f.eks. etter en tur i utmarka.

Det er ikke bare den "kulturelle" verdien av de gamle stedsnavn vi må holde fast på. Navnene har jo også med vårt daglige orienteringsbehov å gjöre. Det ökonomiske kartverk mange av oss har, viser hvor lett galplassering av navn blir gjort, - og hvor lite navn som der er påsatt.

Her er mange navn, men jeg husker dem ikke alle. Bare noen, - og hva betyr de?

Vi starter ute ved grensen mot Saltvik.

Sildvika: gikk det opp sild i disse vikene som nesten er törlagt på fjæra sjö. Finngamnesset: midt på Risöya. Har samene (finner) bodd i gamme der? Risöya er da lett å skjönne. Kuberget: (litt lengere inn langs fjæra, kom av at kyrne tok på land der når de drog over leira, mente Edvin Ravn. Måshågan: like ovenfor forstår vi. Lenger oppe - Meaftesskaret/haugen. Noen mener det heter Mereteskaret, andre mener navnet er Mærraskaret der mærrene (hester) hadde sommerbeite.

Norges Stedsnavne forteller om to forskjellige slike navnesteder. Begge med tydniga "det mea til aftens" når sola stod over der.

Jupdalen/hågen: lengere innover er jo klar tekst i land - skapet. Skavholla/bergan: videre innover mot elva, kommer da av at det vokser mye skav der rogn,. Jeg tror aldri noen hadde galtene (hangrisene) oppe i Galthågen: like utafor elva. - Men profilen sett nede fra gården ser ut som en griserygg. Gröntuva. lenger oppe er overvokst fin skog, og saftig skogsgres. Högfossen skjönner vi alle. Det er også lett å forstå Hammaren med sine bratte flåg og hamrer. Og skal vi tru at björnen fant fine vinterhi oppe i Björnbåsen? Her renner jo også Jupåa ned i storelva. Jupåmyran/hågan skal nevnes. Hammarstorhågen er nær nabo her, og lenger vestover finner vi dette rare navnet Gåsklomphågan. Hva betyr det?

Mölnmoen og Elveness like utenfor elva glemmer vi ikke. Noen mener det har stått ei kjerke uteved Kjerkesteinen, - lite trulig,- der ute i "utmarka". Men fasongen har da rene Trondeneskjerkepreg. Vegskifte nedenfor Edvin husker vi. Likeledes Sjursletthågen nedenfor ho Petra. Men hvorfor Vargemyra baki Adalen? Og er det omkommet unger i Banmyra? Kvitberget lyser som en kjerkevegg sett ovenfra.- Og Krådalen er trang og mörk som en krå. Kråbakksletta ligger der i"lyslöypa". Lenger innover finner vi Nerkråbakken, Mellakråbakken og Overkråbakken.

Brattåsen kunne ikke få annet navn. Hallarhågen ovenfor Deberggården glemmer vi ikke. Storsjedalhågen ovenfor der Torstein bor i dag. En tid ble den av noen kaldt Skolehågen fordi gammelskolen stod neden for den.

Den buede Svinåsen fikk vel navnet etter grisen ryggen. Har der bodd noen mann i Manndalen like innafor skolen (grendehuset)? Og hvem var han Jonka som gav navn til skjæret like innafor? På Fenesset hövde det å ta iland/ombord husdyr (fe). Krökebærnesset trenger ingen forklaring. - Men hvilke paradis er det i Paradishågen ovafor Rössåsen? Hemmelhågen lenger inne synes mot himmelen - nedenfra. Og ferdes folk bare i helgene til Helligdagsvatnet? Landskapet gir sel navn til Innerlia og Klubban/vatnet.

Det avrundede Durmålsberget inn/nedafor H.vatnet gir vel ikke så mye "durmål" (ekko). Middagstuva lenger oppe er solmerke i middagstida sett fra Rössåsgrenda.

Dreiv folk skogslått og hadde löer på Löberget ? Sukkertoppen, Rödfjellet, Tronglia/vatnet er landskapsfortellende, likeledes bed Bergelandet lenger ned.

Smalnes/bukta var en fin plass å sette sm alene (sauene) på land om våren. Glemte å nevne Jolarsaskaret da jeg var oppe bak Rödfjellet. Og så Jollvatnet da.

Fra Smalnes og utover finner vi Hamnflågan, Erikvika og Molforvika. Og så den forunderlige Halvkanelva/tuva vi passerer för vi når Skjærnes. Det er sikkert skjæret som er navnefar til Skjærvika. Men det var han Jon Paulsen som gav navn til Jopålsaheimen (der fegekaia er). Han hadde bopell der i folketellinga av 1801.

Klemsteinvika veit vi om, men ikke hvorfor? Hamnvika var god å ty til når austavinden blei rovisk ute i bygda. Hamnvikkammerset ligger lenger bak i landskapet. Der er da flere lune holt i Holtvika, som allerede i steinalderen (funn) var boplass. Men har det bodd en Anders lenger ut i Mortandershola? Og satt han like i nærheta på Pölshågen når han spiste pölsa?

Rössåsen/nesset/halsen veit vi av, men hvorfor? Likjehavet nedenfor ho Hildur er jo ikke noe storhav nei. Andreasdalen fikk vel navn efter han oldefar Andreas Hansen som var grunneier. Flere holer-nisjer i landskapet gav vel sikkert navn til Nisjedalen der Karine og Rolf bor. - Men finner vi forklaring på Storsjedalen der Martin bor? Likedan Glugga likeovenfor huset hans Reidar?

Ellers har vi utover innmarka fleire fortellende navn. - Bårstuhågen der Harry bor, Smibekken/hågen, Storhågen og Sommerfjösbakken med Hassbergan og Småsikan som nermeste naboer.

Gjertrudholan glemmer vi nesten. Og nedover Hestebakkan kommer vi til de gamle tun. - Seljehågen, Smihågen, Sjöbærvika og Bryggeberget finner vi hos Jon-Martin.

Vinterbekken, Seljevika, Rompa, Skolpemyra, Gardsåkeren, Lakenåketen, Beretåkeren og Trollbakkan finner vi videre utover forbi Skoghågen der jeg bor.

Ytterst ligger Lundnesset mot Klubben. Og så glemte jeg Skråpen hos han Karl og han Deberg.

Til slutt nevner jeg de fine tunnavnene som jeg husker:

Brubakken (Gyda R), Rydningen (Edvin), Skogset Petra), Gjerdhaugen og Vollen. - Bakkan, Mellastua Anna) Överstua (Karl), Grönnvoll (Deberg), Lillevoll (Magda), Nöysomheten (Karine), Indregård, Åsheim, Bjerkelund, Solheim (Kvamme) og Skoglund.

Så takk for meg, og god påske til alle her heime - og de i "landflyktighet".

Jörgen Kongsbakk

Fra Virak vi ligger langt av lei,
men likevel tett ved allfar vei.

BJØRN BECH

Skarberget
8544 Skrovkjosen

Til abonnentene - borte og heime

Redaksjonen har en liten mistanke om at ikke alle leser Austavinden like "vèlt". Skamme seg skulle de. Nå ja, det er dem tilgitt.
Likevel, vi må enda en gang minne om at abonnemanget for 1984 koster kr.25,-, og at alle som ikke bor i bygda må betale et portogebyr på kr. 15,-.

Red.

GOD PÅSKE